

Epitafis i inscripcions dels cavallers mallorquins de l'ordre de Sant Joan de Jerusalem a la Catedral de Malta

M. L. MAS LATRIE¹

Traducció de JAUME BOVER

Fotografies de JOSEP MASCARÓ PASARIUS

La major part de les inscripcions següents ja es troben a una obra publicada a Malta per el difunt Rafaele Caruana, amb la col·laboració del seu fill, P. Paul Caruana, amb el títol *Collezione di monumenti e lapidi sepolcrali del militi Gerosolimitani nella chiesa de San Giovanni in Malta, disegnati in contorno litografico da Rafaele Caruana*, Malta, a casa de P. P. Caruana, 3 v. in f.º 1838, 1839, 1840.

No ens hauríem atrevit a reproduir dites inscripcions, malgrat la raresa a França de l'obra de Caruana, si el recull hagués inclòs totes les inscripcions de la catedral de Sant Joan, la qual és, per la riquesa de l'ornamentació, una obra d'art molt notable, i per el nombre de les sepultures un vertader monument de la història de l'ordre de Sant Joan de Jerusalem. Examinant els diversos elements que decoren la catedral, tals com les làpides de mosaic, els cenotafis, les làmines de plata dispostes en quadres, hem tengut l'ocasió de notar com diverses inscripcions dels monuments no més que parcialment eren reproduïdes a l'obra de Caruana, per altra banda tan recomenable i tan digna de confiança; i que d'altres (més particularment les inscripcions commemoratives i no funeràries) hi mancaven per complet. Resolguérem, per tant, recollir la totalitat de les inscripcions, tan funeràries com purament històriques, i dedicar al recordat ministre, que ens havia manifestat el desig, una nova edició, revisada, corregida i, mentre fos possible, completada. Aquest treball, molt llarg, a vegades difícil ha estat acabat el mes d'agost de 1855, gràcies a la cura intel·ligent i a la perseverància dels senyors Auguste Paradis, arxiver-paleògraf, i Athanase Rendu, alumne de l'École des Chartes.

El conjunt de l'obra de Caruana comprèn 24 epitafis de grans mestres i 345 epitafis de cavallers, en total 369 inscripcions. El nostre recull es compon

---

¹ Extret de *Epitaphes et inscriptions de l'église cathédrale de Malte, à Citè-la-Valette*, "Archives des missions scientifiques et littéraires", 6 (1857) 50-240.—Hem traduït el text preliminar, i reproduït les inscripcions dels personatges mallorquins o vinculats a Mallorca.

de 421 inscripcions, incluint-hi les llegendes dels frisos i de les claus de volta, generalment molt sumàries. És precís fer algunes explicacions sobre el sistema que hem adoptat per a la classificació i publicació d'aquests textos.

No sembla que l'editor de *Monumenti e lapidi sepolcrali* hagi seguit cap pla metòdic en el seu repertori. Pareix que Caruana donà successivament al públic entregues de planxes a mesura s'anava acabant el treball dels dibuixos i de la litografia; el text dels epitafis era seguidament reunit al final de cada volum, quan les planxes havien aparegut i sense cap correlació amb la situació dels monuments a l'església. Disposició, tan arbitrària i irregular, fa que els monuments de la nau i de les capelles no es succeeixen amb ordre a l'obra de Caruana, i que sia bastant difícil, sobretot per a les làpides dels cavallers, comparar el dibuix i l'inscripció publicats amb el monument original de l'església.

Nosaltres hem volgut, al contrari, que sempre fóra possible i fàcil anar del nostre text al monument mateix a on es troba l'inscripció que publicam. Per això, avançant progressivament des del sepulcre subterrani fins al final de la nau gran, hem repartit i classificat les inscripcions en les 17 divisions següents, que comprenen tot el conjunt de l'església de Sant Joan.

1. Sepulcre dels grans mestres, o capella de la Santa Creu.
2. Capella de Sant Carles, o de la llengua de Provença.
3. Capella de Sant Miquel. Llengua anglò-bavaresa.
4. Capella de Sant Pau. Llengua de França.
5. Capella de Santa Caterina. Llengua d'Itàlia.
6. Capella, sense altar, anomenada de la porta de Strada Reale.
7. Capella dels Tres Reis. Llengua d'Alemanya.
8. Capella, sense altar, que comunica amb la sagristia.
9. Sagristia.
10. Capella de la Verge o della Venerabile.
11. Capella de Sant Sebastià. Llengua d'Alvèrnia.
12. Capella de Sant Jordi. Llengua d'Aragó.
13. Capella, sense altar, que dona pas per anar al claustre.
14. Capella de Sant Jaume. Llengua de Castella i Portugal.
15. Capella, sense altar, que comunica amb l'oratori.
16. Oratori o capella de Sant Joan Baptista.
17. Nau gran.

Dins cada una d'aquestes divisions hem col·locat en primer lloc les inscripcions dels frisos i de la clau de volta, després els epitafis dels grans mestres que s'hi poden trobar, i finalment les inscripcions d'altres personatges, tot seguint l'ordre alfabètic de llur nom. Avui no ens seria possible, sense una nova comprovació, disposar els epitafis en el mateix ordre que ocupen sobre el paviment de l'església.

El text de Caruana ha estat curosament cotejat sobre cada monument, conservat la majoria de les vegades, per que és exacte gairebé sempre, corregit algunes vegades, més sovint completat. Tots els epitafis o inscripcions històriques que manquen al seu recull, una cinquantena més o menys, han estat fidelment i enterament transcrits. Es reconeixeran amb facilitat aquestes inscripcions

de entre les altres per l'absència del nom de Caruana, que hem col·locat, amb el número d'ordre de la seva publicació, a baix de cada una de les inscripcions per ell publicades.

Sens dubte, hauria estat d'una gran utilitat adjuntar a les inscripcions alguns aclariments sobre els personatges i els esdeveniments a ells referits. Però aquests detalls ens haurien portat massa enfora, i a més, això ja ha estat explicat. Per al que respecta als grans mestres, en qui es personifica la part més important d'aquesta història, es poden trobar algunes nocions interessants a l'obra de M. de Villeneuve-Bergemont, titulada: *Monuments des grands maîtres de l'ordre de Saint-Jean de Jérusalem, ou vues des tombeaux élevés à Jérusalem, à Rhodes, à Malte, etc. accompagnés de notices historiques*, Paris, 1829, 2 v. gran in 8.º

Aquesta publicació, adornada de nombroses planxes, estava dedicada sobretot a reproduir els monuments i epitafis dels grans mestres. Cada un dels caps suprems de l'ordre hi té la seva tomba, amb el seu epitafi, qualche vegada dos, o més. No en manca cap per a la galeria sense exceptuar ni tan sols el famós Gérard Tunc.

El primer volum dels *Monuments des grands maîtres* no conté, en realitat, més que dos monuments autèntics: la làpida de Raymond Zacosta, conservat encara a Sant Pere de Roma, i el de Pierre Fabrice, dibuixat a Rodes, pel coronel Rottiers.² El disseny de les altres tombes, ornades d'estatuetes i de cúpules, ha estat compost i entregat a la bona fe de M. de Villeneuve per algun artista enginyós, no com a reproducció dels cenotafis que mai han existit, sino, sens dubte, com a motius de monuments per a erigir qualche dia en honor dels antics grans mestres de l'ordre. No mereixen cap crèdit.

Amb el segon volum i amb la tomba de Villiers de l'Isle-Adam, primer gran mestre enterrat a Malta, comença la part més útil de l'obra de M. de Villeneuve, encara que sovint en aquest volum hi ha inscripcions més que dubtoses i alguns monuments imaginaris.

Hem preferit admetre en el nostre recull únicament les inscripcions que encara avui existeixen dins l'església de Malta i que hem vist nosaltres mateixos.

Capella de Sant Miquel. Llengua anglo-bavaresa.
Sobre el fris interior.

...NDATARIUS FR: JO: JACOBUS DE VERDELIN HOC SACELLUM D.
[MICHAELI
DICATUM

Capella de Santa Caterina. Llengua d'Itàlia.

Sobre els murs de la capella, hi ha les lletres R i C enllaçades amb àguiles bicéfales i cotoners, emblemes del gran mestre Ramon Cotoner [i. e. Rafel Cotoner i d'Olesa], el qual feu restaurar la capella³

² Nota de l'autor. *Description des monuments de Rhodes, dédiés à S. M. le roi des Pays-Bas, par le colonel Rottiers*. Bruxelles, 1 v. apaisat.

³ Nota del traductor. Feu restaurar i pintar l'església per l'artista calabrès Mattia Preti.

Capella sense altar i que serveix de pas, enfront de la porta lateral anomenada de la Strada Reale.

Sobre el fris interior.

SUPPEDITANS ADITUM HUNC HAC NOBILIORI FORMA EXORNAVIT
 [A. MDCLXVI
 EMi M.M.F.D. NICOLAI COTONER AUREIS SUB AUSPICII F. FRANCIS-
 [CUS SULOS PALATII PRAEFECTUS
 PAN. ET AGRIGENTI COMMENDATORIUS. COMPUTATIS MONUMENTA
 [ERGA ORDINEM ET HOC TEMPLUM IN DIES

Sobre els murs hi figuren les lletres N i C (Nicolau Cotoner [i d'Olesa]) enllaçades amb cotoners. Sobre el medalló de la volta: 1576.

Antoni de Ribas i Castellbell.

D.O.M.

ANTONIUS DE RIBAS ET CASTELLBELL
 EX MARCHIONIBUS DE ALFARRAS
 MAJORUM INSTAR EQUES HIEROSOLIMITANUS
 IN CASTRIS REGIS CATHOLICI DUX
 CENSUUM DE TORRES DE SEGRE, ET DE VILLAFRANCA
 ADMINISTRATOR.
 IN CATALAUNIA SUI ORDINIS DIUTIUS QUAESTOR,
 MILITIAE MELITENSIS TRIBUNUS LYCAEO PRAESES
 ARCI RICASOLAE, ET CONCILIO BELLICO PRAEFECTUS,
 MONETAE PRAEPOSITUS,
 AERARII, ET REI PUBLICAE
 EX SELECTIORIBUS VIRIS,
 BAIULIUS ANTEA OB OFFICIA PRAESTITA AD HONORES
 INDE PER AETATEM BALEARICUS,
 SUB ROHANO PRINCIPE SENESCALCUS,
 HAEC MISERA ET BREVI OMNIA INTERITURA
 PRAENOSCENS
 HANC SUO CINERI SEDEM
 FRATUM PIETATEM ADHUC VIVENS IMPLORATURUS
 PRAEPARAVIT
 VIXIT ANN : LXX. MENS VIII DIEM I.
 OBIIT ANN A. P. V. MDCCLXXXI
 DIE XI MENSIS AUCUSTI.

Capella sense altar que comunica amb la sagristia.
Jaume Rull.

D.O.M.
F. JACOBO RULL EX INSULIS BALEARIBUS
QUI
M. ET GENLIS HUJUS S.R.H. BASILICAE PRIORIS
AB ANNO 1747, IN ECCLESIASIS. FUNCTIONIB. VICES GERENS
PRUDENTIA, PIETATE, SOLICITUDE. VIGILANTIA, ZELO
ADIMPLERE MINISTERIUM SATAGEBAT,
MAJORES CONSEQUITURUS HONORES,
NISI MORS INVIDA ERIPERET
OB IJT AN. AERE VULG. 1760. 6. IDUS JANUARIJ AET. 42.
FR. D. BARTHOLOMAERUS RULL⁴
EX MAG.º ET GENLI PRIORE EPUS MELITENS.
NEPOTI ALUMNO, AEMULO MOERENS P.

(Caruana, n.º 222)

Capella de la Verge o della Venerabile.
Joan Garcés de Pueyo.

D.O.M.
SISTE, VIATOR ITER MODICUM : LEGE LUGE : JOANNIS
OSSA SUB HOC MARMORE CLAUSA JACENT
CLARUS AB ARAGONA GARZES, EX STIRPE PUEYO
SED MERITIS LONGE CLARIOR ILLE SUIS
CUI FUIT ADSRIPTUS, MAGNA VIRTUTE DECORUS
ORDINIS IMPLEVIT MUNERA PRIMA SACRI.
LUSTRIS QUINQUE REGENS COMMUNIS JURA THESAURI
MIRA AUXIT CURA DEXTERITATE NOVA.
INDE SENESCALLUS DESPUIG REGNANTE, CREATUS.
EXTITIT, AC MAGNAE DIGNUS HONORE CRUCIS.
QUIN IPSO GRAVITER MAGNO INFIRMATE MAGISTRO
ALTA MAGISTERII FRAENA REGENDA SUBIT.
SIC VISUS SUPLERE VICES, MAGIS ESSET, (UT ANCEPS,
JUTITIAE ZELANS. AN PIETATIS AMANS,
HEU NIMIUM CELERI MORBI PEDCUSSUS AB ICTU
ECCE, PIE, SANCTE; QUOMODO VIXIT OBIT)
SED QUID? JAM MELITAE POPULUS GAVISUS, ET ORDO;

⁴ NT. Bartomeu Rull i Cànaves (Ciutat de Mallorca 1691 — Malta 1763).

NUNC TANTO GAUDENT ASTRA SUPERNA BONO.
 OBIIT DIE XIV. MENSIS MAY ANNO PER. SAL.
 MDCCXLII AET. SVAE LXIII.

HOC LACRYMAS POSUIT MONUMENTUM GRATUS AMICUS
 UT CELSUM MEMORENT SVAECLA FUTURA VIRUM

(Caruana, n.º 22)

Capella de Sant Jordi. Llengua d'Aragó.
 Sobre el fris interior dels murs de la capella.

SACELUM HOC QUOD EMIE
 NTISSIMUS AC REVERENDISSIMUS D.F.D.
 [NICOLAUS COTONER] OLIM PRIOR IN HONOREM D. GEORGII M.
 [EXORNANDUM
 SUSCEPERAT IDEM NUNC M.M. SUMPTUOSIUS ANNO...
 ERY SUI SECUNDO PERFICIENDUM CURAVIT AD MAJOREM DEI
 [GLORIAM.

Tomba del gran mestre Nicolau Cotoner [i d'Olesa], mort el 1680

F.D. NICOLAO. COTTONER
 MAGNO HIEROSOLYMITANI ORDINIS MAGISTRO
 ANIMI MAGNITUDE CONSILIO MUNIFICENTIA MAIESTATE
 PRINCIPI
 ERECTO AD MAHOMETIS DEDECUS
 E NAVIGII ROSTRIS AC SULTANAE PRAEDA TROPHAEO
 MELITA
 MAGNIFICIS EXTRUCTIONIBUS TEMPLORUM NITORE
 EXULICATO MUNITIQUE URBIS POMOERIO
 SPLENDIDE AUCTA
 CIVE E PESTILENTIAE FAUCIBUS PAENE RAPTO
 HIEROSOLYMITANO ORDINE
 CUI PRIMUS POST FRATEM PRAEFUIT
 LEGIBUS AUCTORITATE SPOLIIS AMPLIFICATO
 REPUB. DIFFICILLIMIS SAECULI BELLII TEMPORIBUS SERVATA
 VERE MAGNO
 QUOD TANTI NOMINIS MENSURAM GESTIS IMPLEVERIT
 PYRAMIDEM HANC EXCELSI TESTEM ANIMI
 DAT DICAT DEDICAT

FAMA SUPERSTES
 VIXIT IN MAGISTERIO ANNOS XVI MENSES VI
 OBYT 20 APRILIS 1680 AETATIS SUAE 73 POST CUIUS OBITUM
 EXECUTORES TESTAMENTARY TUMULUM HUNC FIERI MANDAVE.

(Caruana, n.º 14 dels Grands Maîtres)

Tomba del gran mestre Rafael Cotoner [i d'Olesa], mort el 1663.

D.O.M.
 AETna. MEMriae. F.D. RAPHAELIS COTONER
 RELIGIONIS HIER. M. MAGISTRI
 MAIORICAE PATRICII, AC PRIMUM BAIULIVI

EPITAPHIUM.

ARROGONUM QUICUMQUE TERIS MELITENSE SACELLUM
 SACRAQUE SIGNA VIDES SISTE VIATOR ITER.
 HIC ILLE EST PRIMUS COTONERA E STIRPE MAGISTER.
 HIC ILLE EST RAPHAEL CONDITUS ANTE DIEM.
 TALIS ERAT CERVIX MELITENSI DIGNA CORONA
 TALLE FUT BELLO CONSILIIQUE CAPUT
 CURA, FIDES, PIETAS, GENIUM, PRUDENTIA ROBUR
 TOT DEDERANT VITAE PIGNORA CARA SUAE
 UT DUM COELESTES CITIUS REPERETUR AD ARCES,
 ORDINIS ILEC FUERIT MORS PROPERATA DOLOR
 GERMANO RERUM PROENA REGENNDA DEDIT
 COMTERANE QUAS PRIMUS DE STIRPE SECUNDUM
 PROMERVIT, SATIS HOC PERCE VIATOR ITER.
 OBIIT ANNO MDCLXIII. DIE. XX. OCT. AETAT. SUAE LXIII
 MAGISTERII. III. ET VII. MENS.

(Caruana, n.º 13 dels Grands Maîtres)

Melcior Dureta.

D.O.M.
 F. MELCHIOR DURETA MAJORICARUM
 BAIULIUS, INSIGNIS MERITIS, PRAECLA-
 RUSQUE VIRTUTIBUS, MORTIS HAUD IMME-

MOR, DUM VITA FRUERETUR OSSIBUS
 HIC LAPIDEM, IN COELO VERO ANIMAE,
 DIVINO MANSIONEM PRAEPARAVIT,
 AUXILIO. OBIT DIE XVII MENSIS
 APRILIS, ANNO MDCLIII AT
 AETATIS SUAE LXXIII

(Caruana, n.º 33)

Arnau Moix.

D.O.M.

IACET HIC FR. D. ARNALDUS MOIX, MAJORICENSIS,
 COMMum. DE SPLUGA FRANCOLis. DE BARBENS, ET DE SPLU-
 GA CALVA COMMus. EQUES ANIMI PRAESTANTIA
 AC JUDICII MATURITATE ET ACUMINE VERE CONSPI-
 CUUS, QUOD CUM IN MAGISTRALIS AERARII PRAEFE-
 CTURA, MOX GENERALI RELIGIONIS MANDATO IN
 CATALAUNIA, ALIISQ. PERMULTIS PUBLICIS PRI-
 VATIVISQ. MUNERIBUS COMPROBASSET.
 EMIN. M.M. FR. D. GREGORIUS CARAFA,
 NON EXPECTATO ANTIANITATIS SUF-
 FRAGIO IN SUPREMUM PROCER ORDI-
 NEM VOLVIT COOPTATUM, SED AD VI-
 RI GLORIAM QUID ISTA : NISI SUMMAM
 FORTITUDINEM IN DOLORIBUS TOLERAN-
 DIS RECENSEAS AD PLURES QUIPPE ANNOS ARTI-
 CULARI MORBO CONTINUO VEXATUS ITA TAMEN
 DIVINAE SUBDEBATUR EX ANIMO VOLUNTATI, UT NE
 INTER ACERBIORES QUIDEM CRUCIATUS LEVAMEN DE
 PRECARETUR. NEC CONQUERENDUM AJEBAT INTER
 ANGSTIAS CUM IN CORPORE ABSQUE ANGSTIIS
 ESSE NON LICEAT. TANDEM EX DIUTURNA
 MORTIS EXPERIENTIA OPTIME MORI EDO
 CTUS EDOCUIT. AN. 1696 AET. SUAE 61.

(Caruana, n.º 55)

Arnau Serralta.

D.O.M.

VENERARE HIC CINERES
 F.D. ARNALDI SERALTA MAIORICENSIS, CATALAUNIAE PRIORIS
 QUI POST PUBLICA MUNERA CUM LAUDE GESTA,

SUB EMmo. M.M.D. NICOLAO COTONER MAGISTRALIS AERARII
 MOX PALATII PRAEFECTUS
 POSTMODUM EIUSDEM EMmi. M.M. LOCUMTENENS,
 NECNON MAGISTERII REGENS, SEDE VACANTE,
 ATQUE IN AEDAM GENERALIUM COMITIORUM PRAESES
 SUPREMUM HYEROSnae. REIPcae. APICEM. FORTE ATTIGISSET
 NI RESTITISSET INSIGNIS ANIMI MODERATIO,
 QUA GLORIAM DUM. SUBTRAXIT, IMPLEVIT
 TANDEM ANNIS AEQUE, AC MERITIS GRAVIS
 AETERNITATI MATURUS
 SERENITATE QUA DUXIT. PRESENTEM. VITAM FINIVIT,
 NOVAM INCHOATURUS
 ANNO DOMINI 1696. DIE 24 DECEMBRIS
 AETATIS SUAE 85.

(Caruana, n.º 46)

Capella de Sant Joan Baptista, o de l'oratori.
 Nicolau Abrí-Descatllar.⁵

AQUI DESCANSEN LES CENDRES
 DE
 FR. NICOLAU ABRI-DEZCALLAR
 GR. PRIOR DE CATALUÑA
 COMDOR. DE ESPIUGA CALVA, Y DE
 BARCELONA
 PECADOR MISERABLE
 MORI ALS 21. NOVEMB. 1704.

(Caruana, n.º 156)

Ramon Soler.

VIVUS MORITURO
 IN TENEBRIS STRAVI LECTULUM
 MEUM, ET RURSUM POST TENEBRAS
 SPERO LUCEM, QUANDO VENIET IMMU
 TATIO MEA IN NOVISSIMO DIE
 FR. D. RAYMUNDUS SOLER MAIORI
 CARUM BAIULIUUS ET COMMENDARU

⁵ NT. Parent directe de Guillem Descatllar i d'Olesa (1746-1801), cognomenat també Abrí-Decatllar. L'epitafi és l'únic redactat en català, llengua oficial de l'ordre de Sant Joan de Jerusalem fins entrat el segle XIX.

BARCINONAE, AC BAGIOLES COMMEN
 DATARIUS DIE. IS. IUNII AÑO
 1674 OBIIT DIE XX. MAR.
 1680 AET. 77.

DIES MEI BREVIABUNTUR
 SI LARENA SON LOS DIAS
 YASI PASANDO SE VAN
 POCO TIEMPO DURARAN.

(Caruana, n.º 247)

Nau gran. 3.ª línia.
 Miquel Joan Cotoiner.

N.D.D.F.
 MICHAEL IO. COTONER MAIORICEN.
 AN. 1630. DIE 20. APRIL. AET. AN. 20
 MARTIS SIGNE IN BARBAROS P. FIDE SECUTUS
 MORTIS ILLICO CONCESSIT IMPERIO
 MARTIS MORTIS
 DISCRIMINI TENUISSIMA VITAE LINEA EXPERT,
 CINERES COM. FF. ORD. URNA SERVAT.
 QUID NI DECEDAT
 DUORU M. MAG. ORD. FRATRE
 CENOTAPHIUM.

E.M.M.H.H.
 D.D.F. NICOLA COTONER
 COTONERAE ⁶ CONDIOR URB,
 POSUIET ⁷ 3. JANUARI
 1673

(Caruana, n.º 129)

---

⁶ NA. La Cotonera, fortaleza de la ciutat de La Vallette, la qual fou feta construir pel gran mestre Nicolau Cotoner [i d'Olesa].

⁷ NA. *Posuit*.

PEU DE LES IL·LUSTRACIONS

- 1.—Rafael Cotoner i d'Olesa, LX gran mestre. Biblioteca Nacional de Malta. (Foto Mascaró Pasarius).
- 2.—Nicolau Cotoner i d'Olesa, LXI gran mestre. Biblioteca Nacional de Malta. (Foto Mascaró Pasarius).
- 3.—Vista general de La Valletta, Malta. Al centre l'església catedral de Sant Joan. (Foto Mascaró Pasarius).
- 4.—Detall d'un canó situat davant la catedral de Sant Joan, La Valletta, Malta. (Foto Mascaró Pasarius).
- 5.—Cenotafi de Miquel Joan Cotoner, catedral de Sant Joan, La Valletta, Malta. (Foto Mascaró Pasarius).
- 6.—Escut dels Cotoners a la catedral de Sant Joan, La Valletta, Malta. (Foto Mascaró Pasarius).